

การแพทย์แผนจีน VS COVID-19 EP.6 China National TCM 8th

เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 National Administration of Traditional Chinese Medicine (China) ได้มีประกาศเกี่ยวกับแนวทางการวินิจฉัย และการรักษาโรค COVID-19 ฉบับที่ 8 ซึ่งมีเนื้อหาทางด้านการแพทย์แผนจีนปรับปรุงจากฉบับก่อนหน้าทั้งการจำแนกกลุ่มอาการ ตำรับยาที่ใช้ และวิธีการใช้ โดยมีเนื้อหาที่อัปเดตดังนี้

****เกณฑ์การวินิจฉัย****

- กลุ่มต้องสงสัย

ต้องเข้าหลักเกณฑ์ประวัติทางระบาดวิทยา 1 ข้อ และพบอาการทางคลินิกต่อไปนี้ 2 ข้อ

หากไม่มีประวัติทางระบาดวิทยา ต้องพบอาการทางคลินิกต่อไปนี้ 2 ข้อ พร้อมทั้งตรวจพบ IgM จาก Coronavirus เป็น Positive หรือตรวจพบอาการทางคลินิกต่อไปนี้ 3 ข้อ

1. ประวัติทางระบาดวิทยา

1.1 ภายในระยะเวลา 14 วัน มีประวัติการอยู่อาศัย หรือเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีการตรวจพบผู้ติดเชื้อ

1.2 ภายในระยะเวลา 14 วัน มีการสัมผัส/ติดต่อกับผู้ที่ติดเชื้อ ทั้งที่มีหรือไม่มีอาการ

1.3 ภายในระยะเวลา 14 วัน มีประวัติการสัมผัสกับผู้ที่เดินทางมาจากเขตที่มีผู้ป่วยมีไข้ หรือมีอาการระบบทางเดินหายใจ

1.4 เกิดการระบาดแบบเป็นกลุ่มก้อน (ภายใน 2 สัปดาห์มีการพบผู้ป่วย 2 รายขึ้นไปที่มีไข้ หรืออาการทางระบบทางเดินหายใจในเขตเล็ก ๆ เช่น บ้าน ที่ทำงาน โรงเรียน หรือในชั้นเรียน เป็นต้น)

2. อาการทางคลินิก

2.1 มีไข้ และ/หรือมีอาการทางระบบทางเดินหายใจหรืออาการที่เกี่ยวข้องกับโรค COVID-19

2.2 มีการตรวจพบตามข้อบ่งชี้ของโรค COVID-19 ทางรังสีวิทยา

2.3 ในระยะแรกของการป่วย 1) Total WBC ปกติหรือลดลง 2) Total Lymphocyte ปกติ หรือลดลง

- การยืนยันผู้ป่วย

ในกลุ่มต้องสงสัย มีการตรวจพบข้อใดต่อไปนี้ 1 ข้อ

1. RT-PCR Nucleic acid Coronavirus เป็นผลบวก

2. ตรวจพบรหัสพันธุกรรม และมีความเหมือนกับ Coronavirus มาก

3. ตรวจ IgM และ IgG ของ Coronavirus เป็นผลบวก

****เกณฑ์การจำแนกกลุ่ม****

1. Mild case

อาการทางคลินิกไม่รุนแรง ยังไม่พบความผิดปกติที่ปอดด้วยการตรวจทางรังสีวิทยา

2. General case

มีไข้ มีอาการทางระบบทางเดินหายใจ อาจพบความผิดปกติที่ปอดด้วยการตรวจทางรังสีวิทยา

3. Heavy case

ในผู้ใหญ่พบข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

- พบอาการหายใจถี่ RR \geq 30 ครั้ง/นาที

- ในช่วงสงบ ปริมาณ SaO2 \leq 93%
 - PaO2 / FiO2 \leq 300mmHg (1mmHg=0.133kPa)
 - อาการมีความรุนแรงขึ้น การตรวจปอดทางรังสีวิทยาพบรอยโรคเพิ่มขึ้นกว่า 50%
- ในเด็กพบข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้
- มีไข้สูงต่อเนื่องเกิน 3 วัน
 - หายใจถี่ (1)อายุต่ำกว่า 2 เดือน RR \geq 60 ครั้ง/นาที (2) อายุ 2-12 เดือน RR \geq 50 ครั้ง/นาที (3)อายุ 1-5 ปี RR \geq 40 ครั้ง/นาที (4)อายุมากกว่า 5 ปี RR \geq 30 ครั้ง/นาที และมีไข้ ร้องไห้
 - ในช่วงสงบ ปริมาณ SaO2 \leq 93%
 - การหายใจ (ปีกจมูกกระพือขณะหายใจ หรือมี three concave sign)
 - มีอาการร่งงนอนบ่อย หรือชักเกร็ง (convulsion)
 - ไม่ยอมทานอาหาร หรือป้อนอาหารยาก มีสัญญาณการขาดน้ำ
4. Severe case
- พบข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้
- การหายใจล้มเหลว ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ
 - มีอาการช็อก
 - มีอาการอวัยวะอื่นในร่างกายล้มเหลว ต้องเข้ารับการรักษาใน ICU

การจำแนกกลุ่มอาการและการรักษาด้วยการแพทย์แผนจีน

1. ระยะเฝ้าระวัง

อาการแสดง

- อ่อนเพลีย ระบบทางเดินอาหารผิดปกติ แนะนำใช้ตำรับ ฮัวเซียงเจิ้งชี่ 藿香正气 (เม็ด น้ำ)
- อ่อนเพลีย ร่วมกับมีไข้ แนะนำใช้ตำรับ 1)จินฮัวจิงก่านเคอลี่ 金花清感颗粒 2)เหลียนฮัวจิงเวิน 连花清瘟 (granule แคปซูล) 3) ซูเฟิงเจีเยตุ 疏风解毒 (granule แคปซูล)

**มีการตัดตำรับ 防风通圣 ออก

2. ระยะรักษา (ผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยัน)

2.1 ตำรับชิงเฟยไผ่ตุ้ทั้ง

ข้อบ่งใช้ จากการรวบรวมข้อมูลจากแพทย์หลายพื้นที่ เหมาะกับการใช้ใน Mild, General, Heavy case ในกรณี Severe case ขณะทำการช่วยชีวิตนั้นให้ประเมินตามความเหมาะสม

ตัวยา 麻黄 9g、炙甘草 6g、杏仁 9g、生石膏 15-30g (先煎)、桂枝 9g、泽泻 9g、猪苓 9g、白术 9g、茯苓 15g、柴胡 16g、黄芩 6g、姜半夏 9g、生姜 9g、紫菀 9g、冬花 9g、射干 9g、细辛 6g、山药 12g、枳实 6g、陈皮 6g、藿香 9g。

**ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งส่วนประกอบและน้ำหนักยา

วิธีการรับประทาน ใช้แบบต้มดื่ม วันละ 1 ห่อ แบ่งทาน เข้า/เย็น(หลังอาหาร 40 นาที) ทานขณะอุ่น 3 ห่อนับเป็น

1 รอบการรักษา หากสิ่งแวดลอมเอื้ออำนวย หลังการดื่มยาให้ดื่มน้ำข้าวต้มครึ่งถ้วย หากลิ้นแห้งสารน้ำพร่องดื่มได้ 1 ถ้วย (หมายเหตุ หากผู้ป่วยไม่มีไข้ให้ใช้ 石膏 ในปริมาณน้อย หากมีไข้หรือไข้สูงให้เพิ่มปริมาณการใช้) หากผู้ป่วยอาการดีขึ้นแต่ยังไม่หายสนิทให้เริ่มการรักษาอีก 1 รอบ หากผู้ป่วยมีอาการแทรกซ้อน หรืออาการจากโรคประจำตัวร่วม ในรอบที่ 2 สามารถปรับเปลี่ยนตำรับยา หากไม่พบอาการให้หยุดยาทันที

2.2 Mild case

- กลุ่มอาการความเย็นความชื้นอุดกั้นปอด

อาการแสดง มีไข้ อ่อนเพลียไม่มีแรง ปวดเมื่อยตามร่างกาย ไอ บ้วนเสมหะ แน่นทรวงอกหายใจลำบาก ไม่อยาก

อาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายเหนียว ลิ้นซีดอ้วนมีรอยฟันหรือแดงซีด ฝ้าขาวหนาเหนียวหรือขาวเหนียว ซีฟจรรุ่มหรือลิ้น

ตำรับแนะนำ 寒湿疫方

ตัวยา 生麻黄 6g, 生石膏 15g, 杏仁 15g, 羌活 15g, 葶苈子 15g, 贯众 9g, 地龙 15g, 徐长卿 15g, 藿香 15g, 佩兰 9g, 苍术 15g, 云苓 45g, 生白术 30g, 焦三仙各 9g, 厚朴 15g, 焦槟榔 9g, 煨草果 9g, 生姜 15g。

วิธีการรับประทานยา วันละ 1 ห่อ ต้มดื่ม 600 มล. แบ่ง 3 ครั้ง เข้า/กลางวัน/เย็น ก่อนอาหาร

- กลุ่มอาการความร้อนความชื้นสะสมในปอด

อาการแสดง มีไข้ต่ำหรือไม่มีไข้ กลัวนาวเล็กน้อย อ่อนเพลียหนักตามศีรษะร่างกาย ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ไอแห้งเสมหะน้อย เจ็บคอ ปากแห้งไม่กระหายน้ำ หรือพบอาการแน่นหน้าอกจุกกระเพาะ ไม่มีเหงื่อหรือเหงื่อออกไม่โล่งหรือพบอาการคลื่นไส้ ไม่อยากอาหาร ถ่ายเหลวหรือถ่ายเหนียวไม่โล่ง ลิ้นแดงซีด ฝ้าขาวหนาเหนียวหรือบางเหลือง ซีฟจรร้อนเร็วหรือนุ่ม

ตัวยา 槟榔 10g, 草果 10g, 厚朴 10g, 知母 10g, 黄芩 10g, 柴胡 10g, 赤芍 10g, 连翘 15g, 青蒿 10g(后下), 苍术 10g, 大青叶 10g, 生甘草 5g。

วิธีการรับประทาน ทานวันละ 1 ห่อ ต้มดื่ม 400 มล. แบ่งทาน 2 ครั้ง เข้า/เย็น

2.3 General case

- กลุ่มอาการพิษความชื้นอุดกั้นปอด

อาการแสดง มีไข้ ไอเสมหะน้อย หรือมีเสมหะเหลือง หายใจลำบากหายใจถี่ จุกแน่นท้อง ท้องผูกถ่ายไม่ออก ลิ้นแดงคล้ำ ลิ้นอ้วน ฝ้าเหลืองเหนียวหรือเหลืองแห้ง ซีฟจรร้อนเร็วหรือตึงลิ้น

ตำรับแนะนำ 宣肺败毒方

ตัวยา 生麻黄 6g, 苦杏仁 15g, 生石膏 30g, 生薏苡仁 30g, 茅苍术 10g, 广藿香 15g, 青蒿草 15g, 虎杖 20g, 马鞭草 30g, 干芦根 30g, 葶苈子 15g, 化橘红 15g, 生甘草 10g。

วิธีการรับประทาน ทานวันละ 1 ห่อ ต้มดื่ม 400 มล. แบ่งทาน 2 ครั้ง เข้า/เย็น

- กลุ่มอาการความเย็นความชื้นอุดกั้นปอด

อาการแสดง มีไข้ต่ำ รู้สึกตัวร้อนไม่รุนแรง หรือไม่มีไข้ ไอแห้ง เสมหะน้อย อ่อนเพลียไม่มีแรง แน่นหน้าอก จุกกระเพาะ หรือคลื่นไส้ ถ่ายเหลว ลิ้นซีดหรือแดงซีด ฝ้าขาวหรือขาวเหนียว ซีฟจรรุ่ม

ตัวยา 苍术 15g, 陈皮 10g, 厚朴 10g, 藿香 10g, 草果 6g, 生麻黄 6g, 羌活 10g, 生姜 10g, 槟榔 10g。

วิธีการรับประทาน ทานวันละ 1 ห่อ ต้มดื่ม 400 มล. แบ่งทาน 2 ครั้ง เข้า/เย็น

2.4 Heavy case

- กลุ่มอาการพิษปิดกั้นปอด

อาการแสดง มีไข้หน้าแดง ไอ เสมหะน้อยเหลืองเหนียว หรือเสมหะมีเลือดปน หายใจหอบหายใจถี่ อ่อนเพลียไม่มีแรง ปากแห้งขมเหนียว คลื่นไส้ไม่ยอมอาหาร อุจจาระไม่โล่ง ปัสสาวะสีน้ำตาล ลิ้นแดง ฝ้าเหลืองเหนียว ซีฟจรลื่นเร็ว

ตำรับแนะนำ 化湿败毒方

ตัวยา 生麻黄 6g, 杏仁 9g, 生石膏 15g, 甘草 3g, 藿香 10g(后下), 厚朴 10g, 苍术 15g, 草果 10g, 法半夏 9g, 茯苓 15g, 生大黄 5g(后下), 生黄芪 10g, 葶苈子 10g, 赤芍 10g。

วิธีการรับประทาน ทานวันละ 1-2 ห่อ ต้มดื่ม 100-200 มล. วันละ 2-4 ครั้ง ดื่มทางปากหรือสายยางผ่านจมูก

- กลุ่มอาการซีและอิ่งถูกแผดเผา

อาการแสดง มีไข้สูง กระจายน้ำ หายใจลำบากหายใจถี่ พุดจาไม่รู้เรื่องไม่ได้สติ การมองผิดเพี้ยน หรือมีผื่นแดง หรือ อาเจียนเลือด เลือดกำเดา หรือแขนขาชกเกร็ง ลิ้นแดงจัด ฝ้าน้อยหรือไม่มีฝ้า ซีฟจรจมเล็กเร็ว หรือลอยใหญ่เร็ว

ตัวยา 生石膏 30-60g(先煎), 知母 30g, 生地 30-60g, 水牛角 30g(先煎), 赤芍 30g, 玄参 30g, 连翘 15g, 丹皮 15g, 黄连 6g, 竹叶 12g, 葶苈子 15g, 生甘草 6g。

วิธีการรับประทาน วันละ 1 ห่อ ต้มดื่ม ต้ม 石膏 และ 水牛角 ก่อน ต้มครั้งละ 100-200 มล. วันละ 2-4 ครั้ง ดื่มทางปากหรือสายยางผ่านจมูก

ตำรับสำเร็จรูปแนะนำ ขอละไว้เนื่องจากเป็นรูปแบบฉีดทั้งสิ้น

2.5 Severe case

- กลุ่มอาการภายในปิดภายนอกหลุดลอย

อาการแสดง หายใจลำบาก เหนื่อยหอบเมื่อขยับ หรือต้องอาศัยเครื่องช่วยหายใจ อาจพบอาการไม่ได้สติ หงุดหงิด กระวนกระวาย เหงื่อออก มือเท้าเย็น ลิ้นม่วงคล้ำ ฝ้าหนาเหนียวหรือแห้ง ซีฟจรลอยใหญ่ไม่มีราก

ตัวยา 人参 15g, 黑顺片 10g(先煎), 山茱萸 15g。 ต้มพร้อม 苏和香 หรือ 安宫牛黄丸

หากพบอาการท้องผูกขณะใส่เครื่องช่วยหายใจสามารถใช้ 生大黄 5-10g หากพบ Patient-ventilator

dyssynchrony ขณะให้ยา Sedative และ Muscle relaxant สามารถใช้ 生大黄 5-10g และ 芒硝 5-10g

ตำรับสำเร็จรูปแนะนำ ขอละไว้เนื่องจากเป็นรูปแบบฉีดทั้งสิ้น

แปลโดย แพทย์จันทิวิเตอร์

อ้างอิง <http://www.nhc.gov.cn/.../0a7bdf12bd4b46e5bd28ca7f9a7f5e5...>